

НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ЛАБОРАТОРІЯ
З ПИТАНЬ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ОСВІТИ МОЗ УКРАЇНИ

ІНФОРМАЦІЙНА ДОВІДКА
про результати соціологічного опитування
«Якість вищої освіти та освітнє середовище у НФаУ»
(освітньо-професійна програма «Клінічна фармація»,
ступінь вищої освіти – магістр)

В осінньому семестрі 2022-2023 навчального року з метою оцінки рівня задоволеності здобувачів вищої освіти якістю освітньо-професійної програми «Клінічна фармація» (ступінь вищої освіти – магістр) та освітнього середовища НФаУ Науково-методичною лабораторією з питань фармацевтичної освіти проведено опитування здобувачів вищої освіти, що навчаються за даною освітньо-професійною програмою.

В опитуванні взяли участь 50 здобувачів вищої освіти (89,3%, N=56), з них: 45,7% здобувають освіту за денною формою, 54,3% – за заочною. Опитування проводилося у дистанційній формі із застосуванням Google-форм. Респондентам необхідно було дати відповіді на питання відкритого та закритого типу щодо різних аспектів освітнього процесу та умов освітнього середовища у НФаУ.

Загальна оцінка освітньої програми здобувачами вищої освіти

Згідно з результатами опитування респонденти вважають, що освітня програма, за якою вони навчаються, її зміст цілі та результати навчання *скоріше відповідають останнім тенденціям розвитку сфери професійної діяльності* (середній показник – 4,03 за п'ятибальною шкалою). Також, на думку опитаних, навчання за освітньою програмою в цілому *скоріше сприяє розвитку соціальних навичок – soft skills* (здатність працювати в команді, адаптації та дії в новій ситуації, креативність, комунікативні та організаторські навички, особистісний розвиток і ерудованість) – середній показник 4,12 за п'ятибальною шкалою. Переважна більшість опитаних

(82,6%) вважає, що навчання за освітньою програмою *скоріше сприятиме* можливості легко отримати роботу після закінчення університету.

Здобувачі вищої освіти зазначають, що навчаючись за програмою, вони мають можливість формувати та реалізовувати індивідуальну освітню траєкторію через: поєднання навчання і роботи, вибір освітніх компонент вільного вибору за власним інтересом, можливість впливати на більш детальний розгляд теми в рамках курсу, участь у науково-дослідницькій діяльності, участь у діяльності органів студентського самоврядування, участь в обговоренні та вирішенні питань удосконалення освітнього процесу та освітньої програми (табл. 1).

Таблиця 1

Розподіл відповідей на питання «Оцініть, в якій мірі Ви можете реалізовувати свою індивідуальну освітню траєкторію в НФаУ за окремими характеристиками?», %

№	Характеристики	є можливість	не має можливості	важко відповісти
1	Вибирати освітні компоненти вільного вибору за власним інтересом	73,2	10,1	16,6
2	Брати участь у науково-дослідних проєктах, конференціях, конкурсах	68,4	17,4	16,2
3	Впливати на вибір тематики наукових досліджень, кваліфікаційних робіт	71,4	10	14,8
4	Можливість залучення до міжнародної академічної спільноти (виступи на міжнародних конференціях, публікації, участь у наукових/освітніх проєктах)	70,5	12,7	15,8
5	Впливати на більш детальний розгляд теми, в якій зво зацікавлений, в рамках курсу	73,9	10,9	12,7
6	Брати участь в обговоренні та вирішенні питань удосконалення освітнього процесу та освітньої програми	73	7,4	18,6
7	Брати участь у діяльності органів студентського самоврядування	74,6	12,4	13
8	Здійснювати трудову діяльність у позанавчальний час	74,1	8,7	17,2
9	Навчатися одночасно за декількома освітніми програмами / у декількох закладах вищої освіти	54,3	21,7	24

Оцінка здобувачами вищої освіти організації освітнього процесу

Отримані дані свідчать про те, що, в цілому, здобувачі вищої освіти задоволені організацією освітнього процесу та якістю викладання освітніх компонент програми (середній бал 4,09 серед усіх характеристик). У табл. 2 представлені середні бали за характеристиками, що оцінюються.

Таблиця 2

Рівень задоволеності здобувачів вищої освіти організацією освітнього процесу за характеристиками (за п'ятибальною шкалою¹)

№	Характеристика	Середнє
1	Зміст і структурування навчального матеріалу освітніх компонент	4,24
2	Зрозумілість процедур повторного проходження контрольних заходів	4,22
3	Форми і методи навчання	4,16
4	Забезпеченість навчально-методичними матеріалами (підручники, посібники тощо)	4,15
5	Вчасність та доступність інформації про форми контролю знань та критерії оцінювання	4,12
6	Рівень якості викладання освітніх компонент в цілому	4,05
7	Форми контролю знань	4,02
8	Визначення часу на засвоєння освітніх компонент (семестр, рік навчання)	4,02
9	Об'єктивність оцінювання контрольних заходів	4,02
10	Організація дистанційного навчання у період воєнного стану	4
11	Обсяг часу, що виділяється на вивчення освітніх компонент	4
Середнє		4,09

Результати опитування показали, що здобувачам вищої освіти на початку вивчення курсу всіх освітніх компонент було надано необхідну інформацією про ціль та зміст, очікувані результати навчання, порядок та критерії оцінювання (в середньому 90,7% респондентів) – рис. 1.

Переважну частину здобувачів вищої освіти (81%), що навчаються за освітньою програмою, влаштовує процедура інформування про освітні компоненти, що пропонуються на вибір – рис. 2.

Більше ніж 2/3 опитаних здобувачів вищої освіти оцінює власне навчальне навантаження як помірне (рис. 3).

¹ Аналізується відповідно до рівнів: $\geq 4,5$ – «задоволений», $\geq 3,5$ і $< 4,5$ – «скоріше задоволений», $\geq 2,5$ і $< 3,5$ – «частково задоволений, частково ні», $\geq 1,5$ і $< 2,5$ – «скоріше не задоволений», $< 1,5$ – «незадоволений».

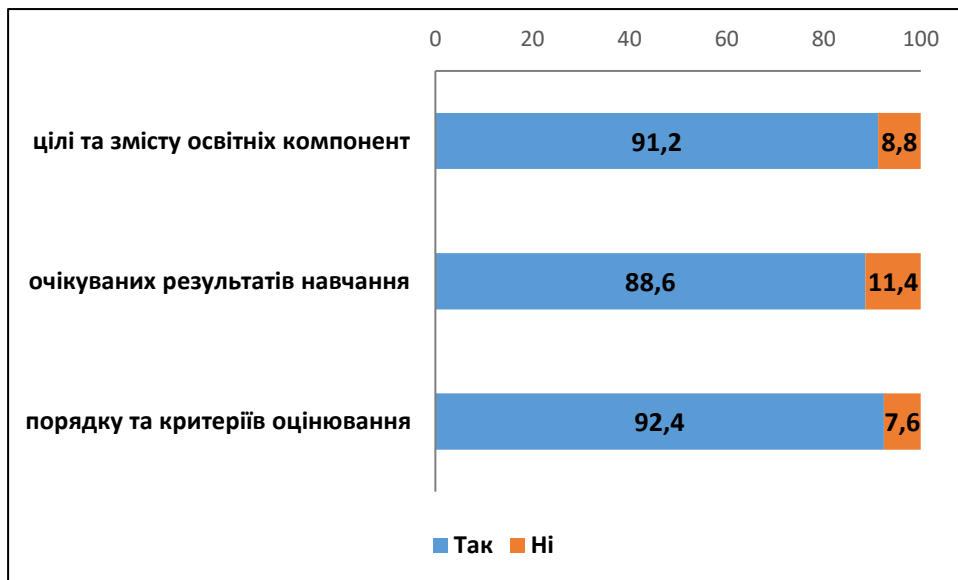

Рис. 1. Розподіл відповідей на питання «Чи надавалась Вам на початку вивчення курсів навчальних дисциплін інформація щодо...», %

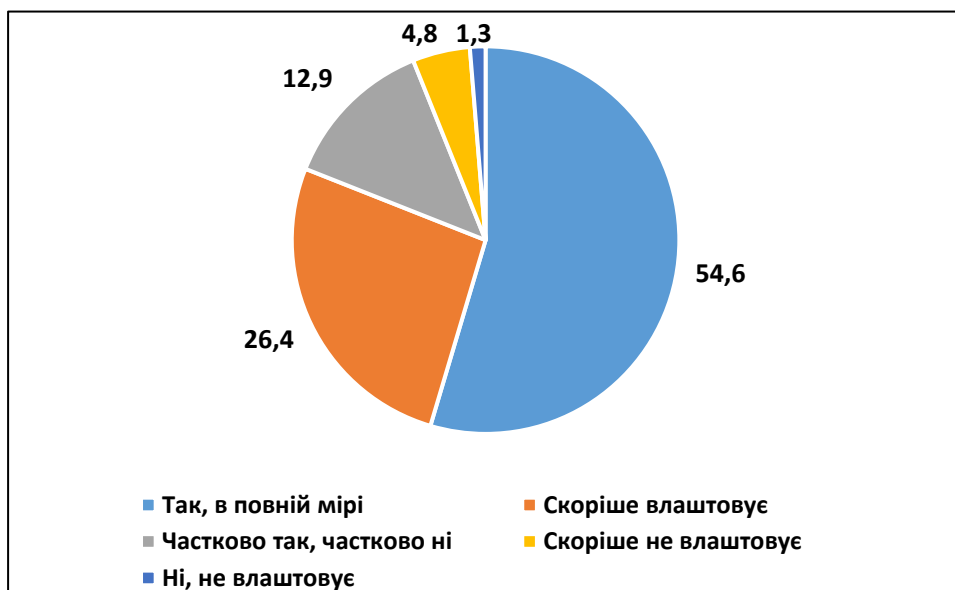

Рис. 2. Розподіл відповідей на питання «Чи влаштовує Вас процедура інформування про освітні компоненти, що пропонуються на вибір?», %

Серед учасників опитування 39,8% вже проходили практичну підготовку відповідно до навчального плану. Здобувачі вищої освіти даної освітньої програми *скоріше задоволені організацією практичної підготовки* (4,06 за п'ятибальною шкалою) та власним *рівнем розвитку компетентностей, здобутих під час практики* (4,02). Результати опитування

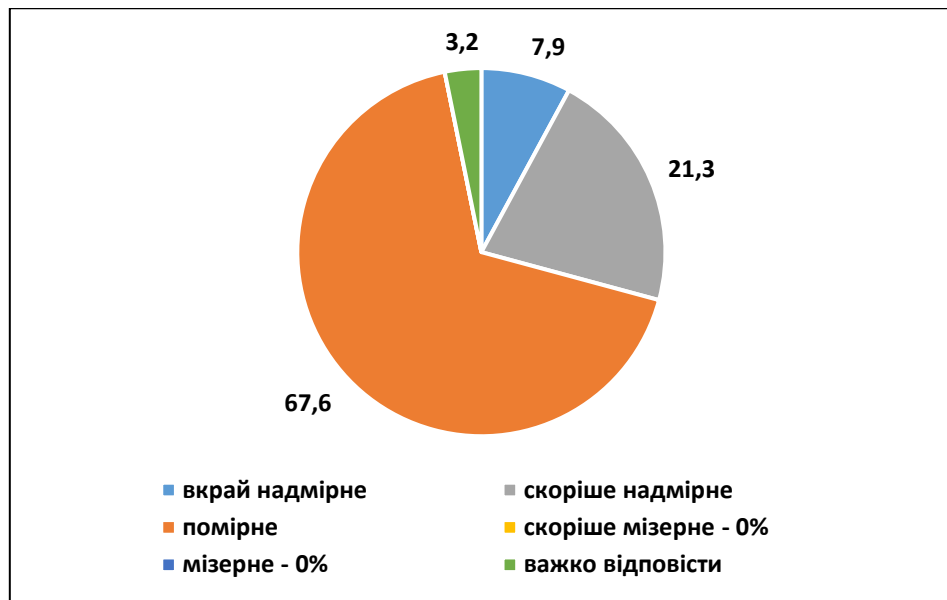

Рис. 3. Оцінка здобувачами вищої освіти рівня власного навчального навантаження (розподіл відповідей), %

показали, що, на думку здобувачів вищої освіти, *рівень професійної майстерності викладачів* освітньої програми можна оцінити як вище середнього – середній бал² 4,26 за п'ятибальною шкалою (табл. 3).

Таблиця 3

Оцінка здобувачами рівня професійної майстерності викладачів (за п'ятибальною шкалою)

№	Характеристика	Середній бал
1	Вміння викликати і підтримувати інтерес до освітньої компоненти	4,16
2	Підтримка вміння здобувача вищої освіти самостійно вчитися і водночас забезпечення його супроводу	4,18
3	Вміння застосовувати інноваційні методи викладання, дистанційні технології навчання	4,24
4	Добррозичливість і тактовність зі здобувачами вищої освіти	4,36
5	Зрозумілість і доступність викладання матеріалу	4,38
Середнє		4,26

Оцінка освітнього середовища й механізмів підтримки у НФаУ

В межах оцінки освітнього середовища здобувачі вищої освіти відповіли на питання щодо інформаційних ресурсів університету, політики академічної доброчесності, механізмів підтримки у вирішенні проблемних ситуацій.

² Середній бал – розраховане зважене середнє, що аналізується відповідно до рівнів: середній бал $\geq 4,5$ – високий рівень, ≥ 4 і $< 4,5$ – вище середнього, ≥ 3 і < 4 – середній, ≥ 2 і < 3 – нижче середнього, ≥ 1 і < 2 – низький рівень.

Більшість опитаних зазначає, що інформація щодо освітніх програм, освітнього процесу, науково-дослідної роботи, роботи деканатів та підрозділів, міжнародної діяльності, позанавчальної діяльності представлена на *Інтернет-ресурсах університету у достатньому об'ємі* (в середньому 78,3% вважають наявну інформацію достатньою). Також здобувачі вищої освіти даної освітньої програми мають доступ до навчально-методичної літератури, які надає *Наукова бібліотека університету* (скоріше задоволені можливостями доступу – 4,12 за п'ятибальною шкалою).

Більшість здобувачів вищої освіти (84,3%), що брали участь в опитуванні, *ознайомлені з політикою, стандартами і процедурами дотримання академічної доброчесності*, що діють у НФаУ. За результатами дослідження в середньому 82,7% здобувачів вищої освіти у період навчання в НФаУ жодного разу не стикалися з порушеннями академічної доброчесності та не здійснювали їх. Ті, хто все ж стикався з проявами академічної недоброчесності, найчастіше вказують такі порушення: списування або дозвіл іншим здобувачам на копіювання власних робіт.

За даними дослідження 38,1% опитаних за час навчання у НФаУ хоча б один раз стикалися з проблемними ситуаціями. Найчастіше проблеми, що виникали, були пов'язані з труднощами у навчанні, великим навчальним навантаженням, зі складністю поєднання навчання в університеті та роботи, з особистим життям, професійним самовизначенням. (табл. 4).

Респонденти в цілому скоріше задоволені *дієвістю процедури реагування на скарги та врегулювання конфліктних ситуацій* – 4,04 за п'ятибальною шкалою.

Навчаючись у Національному фармацевтичному університеті, здобувачі вищої освіти отримують організаційну, консультативну, інформаційну підтримку та за потреби їм може бути надана соціальна та психологічна допомога, підтримка у працевлаштуванні. Згідно з результатами опитування здобувачі вищої освіти скоріше задоволені рівнем *організаційної та*

Таблиця 4

Проблемні ситуації, з якими стикалися здобувачі вищої освіти за час навчання у НФаУ, %

№	Проблемні ситуації	%
1	Труднощі у навчанні, велике навантаження	36,4
2	Складність поєднання навчання в університеті та роботи	32,7
3	Проблеми, пов'язані з особистим життям (сім'я, любов, друзі)	24,3
4	Труднощі у професійному самовизначенні, невпевненість у правильності вибору професії, спеціальності	19,2
5	Проблеми соціально-психологічної адаптації до навчання у ЗВО	10,5
6	Конфліктні взаємовідносини з викладачем	8,5
7	Конфліктні взаємовідносини з деканатом	4,3
8	Конфлікти, пов'язані з процедурою проведення контрольних заходів або їх результатами	4,3
9	Конфліктні ситуації в групі або з іншими здобувачами вищої освіти	1,4
10	Дискримінація (за статтю, національною або расовою приналежністю тощо)	0
11	Сексуальне домагання	0
12	Вимагання коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ для допуску, складання заліку або іспиту, покращення успішності	0
13	Корупція, хабарництво	0

консультативної підтримки, що їм надається деканатом, викладачами та працівниками кафедр, рівнем інформування щодо університетських подій, рівнем психологічної, соціальної підтримки та допомоги у працевлаштуванні (табл. 5).

Таблиця 5

Оцінка рівня задоволеності респондентів існуючими в НФаУ механізмами підтримки здобувачів вищої освіти (за п'ятибальною шкалою)

Напрямок підтримки	Середнє
Організаційна та консультативна підтримка (співробітниками деканату, кафедр, підрозділів університету)	4,12
Інформаційна підтримка (забезпечення навчально-інформаційними матеріалами і відкритим доступом до регламентуючих документів освітньої програми)	4,14
Психологічна підтримка (психологічна служба НФаУ)	4,04
Соціальна підтримка (матеріальна допомога, юридична консультація)	4,03
Підтримка здобувачів вищої освіти у працевлаштуванні та сприяння кар'єрному старту	4,01

В межах опитування респонденти мали можливість висловити зауваження або пропозиції щодо навчання за освітньою програмою. Близько

12,9% опитуваних надали відповіді. Серед таких пропозицій та зауважень можна виділити:

- збільшити обсяг часу, що виділяється для вивчення освітніх компонент професійного спрямування;
- розширити варіативність освітніх компонент вільного вибору;
- розглянути можливість більш гнучких умов для здобувачів вищої освіти, що поєднують навчання і роботу;
- зменшити кількість годин, що виділяється на освітні компоненти загального направлення.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ:

1. За результатами дослідження можна зробити висновок, що в цілому здобувачі вищої освіти задоволені якістю освітньо-професійної програми «Клінічна фармація», ступінь вищої освіти – магістр, та освітнім середовищем НФаУ.

2. На думку здобувачів вищої освіти, зміст освітньої програми, її ціль та очікуванні результати навчання в цілому відповідають останнім тенденціям розвитку сфери професійної діяльності; навчання за програмою сприяє розвитку soft skills та можливості легко отримати роботу після закінчення університету.

3. Здобувачі вищої освіти скоріше задоволені якістю викладання освітніх компонент, організацією освітнього процесу та практичної підготовки, професіоналізмом викладачів програми.

4. Здобувачі вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою, ознайомлені з політикою академічної доброчесності в університеті та більшість з них її дотримується.

5. Здобувачі вищої освіти задоволені механізмами підтримки, що діють в університеті (організаційна, інформаційна, психологічна та інші напрями підтримки). За час навчання у НФаУ найчастіше здобувачі стикалися з проблемними ситуаціями, які були пов'язані з труднощами у навчанні,

великим навчальним навантаженням, складністю поєднання навчання в університеті та роботи, з особистим життям або професійним самовизначенням.

Заступник директора ННПФ
– завідувач НМЛ з
фармацевтичної освіти, доц.

Ольга ГЕРАСИМОВА